

egen interne kvalitetskontroll og «pasienten først, deretter økonomien»-prinsippet rystes nå i sine grunnvoller. I denne situasjonen er det viktigere enn noen gang med forståelse av hva som er forutsetningene for at vi kan utgjøre en funksjonell og handlekraftig profesjon til beste for pasienter og samfunn, og hvilke konsekvenser det må få for de prosesser vi er med på i forhold til myndigheter, pasienter og internt blant kolleger. Den foreliggende utgivelse kommer som kallet når det gjelder å fremme en slik forståelse.

23 forfattere fra fagene antropologi, filosofi, pedagogikk, psykologi, sosiologi, statsvitenskap og økonomi (flest fra Senter for profesjonsstudier, Høgskolen i Oslo) har skrevet 25 relativt korte og meget leseverdige kapitler om teoretisk og empirisk kunnskap om profesjonene i vårt samfunn. Siden legeprofesjonen er prototypen på en profesjon, kan alt leses med relevans for nettopp vår yrkesgruppe.

Det er fire deler. Først gjennomgås profesjonsutviklingens historie. Deretter behandles profesjoners betingelser, med kapitler om bl.a. profesjon og kunnskap, profesjon og utdanning, menneskebeholdende profesjoner, profesjonsmoral og profesjon: rett og politikk. Så kommer viktige kapitler om bl.a. profesjon og skjønn, profesjon og tillit, profesjon og kjønn og profesjon, kontroll og ansvar. Etter det behandles sentrale temaer som for eksempel profesjonell utvikling, profesjon og læring og profesjon og identitet. I siste del ser man på profesjoner i et interaksjonistisk, et systemorientert og et kommunikasjonsteoretisk eller maktteoretisk perspektiv.

Forfatterne er preget av en nøktern, empirisk og kritisk holdning, uten å være verken idealiserende eller torpederende i forhold til legeprofesjonen. Flere er kritiske til konsekvensene av public management-modellen. *Profesjonsstudier* kan leses fra perm til perm eller brukes som oppslagsverk. Legeprofesjonen blir i høy grad sett utenfra, kanskje litt i meste laget. Jeg savner flere referanser til den forskningen som de siste ti årene er gjort om leger og medisinstudenter i Norge (f.eks. navn som Gjerløw Aasland, Tyssen, Hjortdahl, Ole Berg og Gude).

En del av stoffet vil være velkjent for de fleste leger. Fordelene med denne utgivelsen er at stoffet presenteres på en så samlet og reflektert måte at det gir grunnlag for å ta standpunkt i ulike stridsspørsmål som vedrører legerollens utforming og legenes virksomhet, ansvar og myndighet. Boken bør snarest kollokveres i sentralstyret og leses fra perm til perm av alle med tillitsverv innenfor Legeforeningen. Det gjelder også dem som deltar i utdanningen av studenter og unge leger og/eller forsker på disse gruppene. Utvalgte kapitler bør være obligatorisk lesning i siste semester av medisinstudiet. Her har vi den profesjons-

kunnskap våre folk må ha om deres meninger skal bli hørt i dagens samfunn.

Per Vaglum

Avdeling for medisinske atferdsfag
 Institutt for medisinske basalfag
 Universitetet i Oslo

Liten verktøykasse

Perera R, Heneghan C, Badenoch D.

Statistics toolkit

112 s, tab, ill. Oxford: Blackwell, 2008.

Pris GBP 13

ISBN 978-1-4051-6142-8

Dette er ment å være en introduksjon til basal forståelse av medisinsk statistikk. Forfatterne hevder at når du har fått grep på innholdet, skal du kunne nok til å ta fatt på tolking og bruk av statistikk i egne forskningsprosjekter. Dette

synes å være et noe i overkant optimistisk løfte.

Førsteintrykket er positivt – blikket fanges av rikelig med fargerike bilder og illustrasjoner, flytdiagrammer, tekstbokser og figurer. Selve teksten er delt inn i en introduksjon til grunnleggende begreper, som beskrivelse og fordeling av data, sannsynlighet og konfidensintervaller, og statistiske tester. Ganske snart blir man introdusert for metodebruk ved randomiserte studier og systematiske oversikter, mens mer «enkle» eller vanlige temaer som pasientkontrollstudier, diagnostiske tester og kohortstudier omtales lenger ut, avbrutt av et kapittel nummer to om systematiske oversikter. Det hele avsluttes med en «statistisk ordbok», som inneholder en hel rekke nyttige ord, begreper og uttrykk og forklaringer på hva disse betyr i medisinsk statistikk.

Inndelingen oppfattes ikke umiddelbart som logisk, og temaene er noe springende. Her er virkelig kun det basale, knappst det grunnleggende, tatt med i hvert kapittel, og som «verktøykasse» synes derfor denne utgivelsen å ha et begrenset arbeidsområde. Den største praktiske nytten ligger i størrelsen (den passer i en hvilken som helst frakkelomme) og i anvendelsen som en tilgjengelig håndbok for raskt å få forklart/oppfrisket enklere statistiske termer og begreper. Selv om det er gitt en del eksempler med illustrasjoner på databehandling i SPSS og Excel, så gir *Statistics toolkit* ikke grunnlag for å starte med egne forskningsprosjekter. Den kan muligens

fungere som en kort introduksjon eller som rask oppfriskning for dem som ikke jobber med forskning i det daglige. Hvis man vil gå mer inn i metodene, må det tyngre verktøy til.

Kjetil Søreide

Kirurgisk avdeling
 Stavanger universitetssjukehus

I knappeste laget

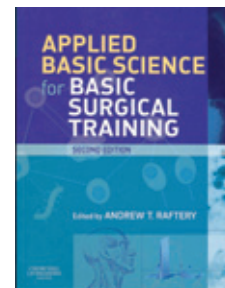
Raftery AT.

Applied basic science for basic surgical training

2. utg. 649 s, tab, ill. London: Churchill

Livingstone Elsevier, 2008. Pris EUR 75

ISBN 978-0-08-045140-4

Dette er annen utgave av en bok som første gang ble utgitt i 2000. Nå er flere forfattere kommet til, og mange kapitler er oppdatert. Innholdet er tilpasset pensum for første del av eksamen

i kirurgi ved The Royal College of Surgeons i Storbritannia, og intensjonen er å formidle de kirurgiske basalfagene til utdanningskandidatene og samtidig gi en rask, eksamenstilpasset oversikt.

Det er to hoveddeler. Den første skal dekke basale prinsipper i patologi og mikrobiologi og omhandler emner som cellenes patofysiologi, inflammasjon, tromboseutvikling, forstyrrelser i vekst og differensiering, immunologi og mikrobiologi. Den siste og største delen omfatter anatomi, fysiologi og spesiell patologi og er inndelt i kapitler etter organsystem. I tillegg er det et kapittel om tilstander hos barn.

Språket er lett tilgjengelig og formen kortfattet. Det er utstrakt bruk av opplysninger – komprimerte fakta til bruk for en eksamenskandidat under tidspress og med velutviklet korttidshukommelse. Dette går nødvendigvis på bekostning av presisjonsnivå og dybde, de fleste emner er ganske summarisk behandlet. Disposisjonen etter pensum fører til gjentakelser, familiær adenomatøs polypose er for eksempel omtalt fem steder på omtrent samme måte. Det er en del feil og mangler, de fleste like bagatellmessige som unødvendige, og det finnes ingen kildeangivelser, unntatt for noen av figurene.

Illustrasjonene er stort sett enkle, stiliserte strektegninger i svart-hvitt, som gir didaktisk klarhet og oversikt, av og til på bekostning av viktige nyanser. Dette er en heftet utgivelse, med ganske god papirkvalitet og tiltalende layout.